

Tài liệu này bao gồm các tài liệu dành cho người tham dự hội thảo về *Đáp ứng Văn hóa* của School's Out Washington. Trong suốt hội thảo, người tham dự sẽ có nhiều phiên tạm dừng và suy ngẫm về các câu hỏi, khái niệm và ý tưởng. Chúng tôi đã đưa vào tài liệu này một số nội dung chính từ hội thảo để bạn dễ dàng tham khảo sau này, cũng như dành không gian để các bạn ghi lại suy nghĩ và câu trả lời của mình.

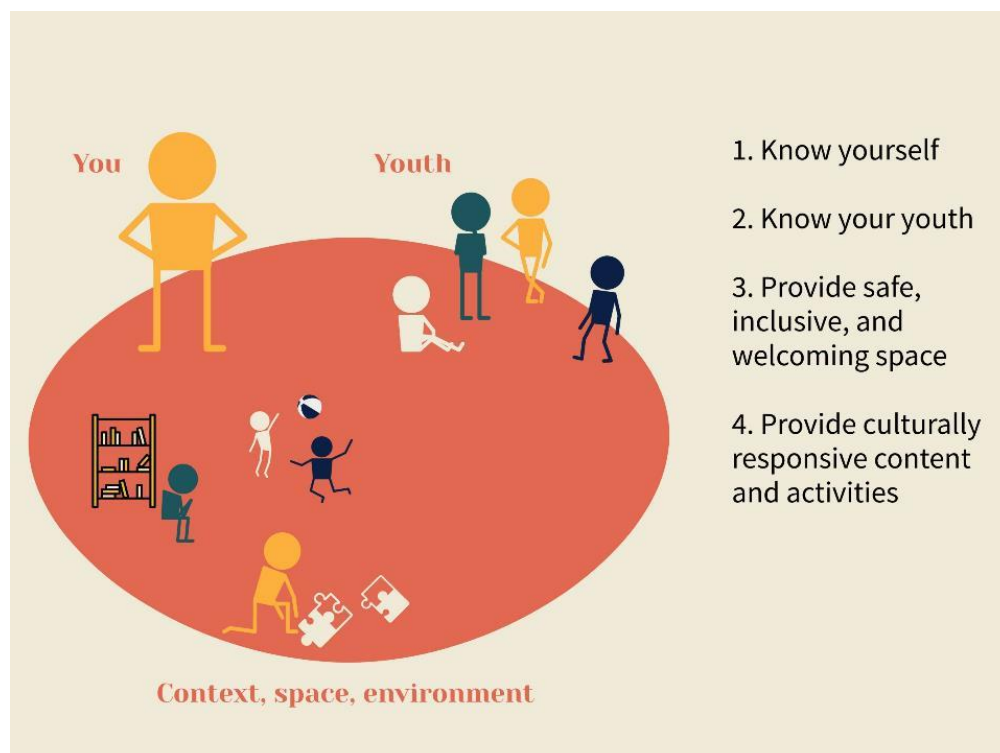
Định nghĩa văn hóa

"Văn hóa bao gồm những **bản dạng, niềm tin và tập quán đang phát triển**, bắt nguồn từ sự giao thoa giữa nguồn gốc quốc gia, tôn giáo, ngôn ngữ, xu hướng tính dục, tầng lớp kinh tế xã hội, độ tuổi, bản dạng giới, chủng tộc, dân tộc và khả năng thể chất/phát triển của cá nhân." [*Tiêu chuẩn Chất lượng của Chương trình Sau giờ học & Phát triển Thanh thiếu niên Washington*](#)

Đáp ứng văn hóa là gì?

Đối với các bên liên quan của School's Out Washington, thuật ngữ "đáp ứng văn hóa" được phát triển từ thuật ngữ "năng lực văn hóa", nhằm thể hiện rằng đây là những chiến lược và tập quán đang diễn ra, năng động và sẽ tiếp tục tiến hóa theo thời gian. Mặc dù không có một định nghĩa duy nhất về "đáp ứng văn hóa", chúng tôi sử dụng cụm từ này để bao hàm các khái niệm trong phạm vi rộng hơn của việc "giảng dạy đáp ứng văn hóa" và "lập trình đáp ứng văn hóa", là một cách tiếp cận xem xét đặc điểm văn hóa, trải nghiệm và quan điểm của thanh thiếu niên trong thiết kế và thực hiện chương trình. ([Joanna Tzenis, 2020](#)). Bạn có thể tìm hiểu thêm về phương pháp giảng dạy đáp ứng văn hóa và cơ sở khoa học thần kinh từ cuốn sách của Zaretta Hammond. [*Culturally Responsive Teaching and the Brain: Promoting Authentic Engagement and Rigor Among Culturally and Linguistically Diverse Students*](#).

Khung đáp ứng văn hóa

Tại sao phải tập trung vào đáp ứng văn hóa?

Dưới đây là một số lý do mà chúng tôi tin rằng việc tập trung vào đáp ứng văn hóa là rất quan trọng.

- Hiểu rõ lăng kính văn hóa, thiên kiến của bản thân và văn hóa của thanh thiếu niên mà chúng ta làm việc cùng giúp chúng ta tạo ra những không gian và trải nghiệm nơi **TẤT CẢ thanh thiếu niên đều** có cơ hội trải nghiệm **cảm giác thuộc về và học tập hiệu quả**.
- Các phương thức thực hành đáp ứng văn hóa giúp giảm bớt căng thẳng cho học sinh thuộc nhóm thiểu số do mối đe dọa định kiến và những hành vi phân biệt đối xử tinh vi, nhờ đó tất cả học sinh đều cảm thấy an toàn, được tham gia và sẵn sàng học tập và dẫn dắt.
- Hiểu và thừa nhận trải nghiệm của thanh thiếu niên từ các nền văn hóa đa dạng, đặc biệt những em có bản dạng bị gạt ra ngoài lề - vốn thường xuyên gặp phải những rào cản cá nhân và về cấu trúc trong quá trình đi đến thành công - giúp chúng ta phục vụ các em tốt hơn.

Chương trình đáp ứng văn hóa về cốt lõi là "Giảng dạy và dẫn dắt theo cách để càng nhiều học sinh của chúng ta – vượt qua càng nhiều khác biệt – đạt thành tích cao hơn – tham gia sâu sắc hơn – trong phần lớn thời gian hơn – **mà không phải từ bỏ con người thật của chính các em**." – Gary R. Howard, [Viện Bình đẳng Gary Howard](#)

1. Biết về bản thân

Hình dưới đây là Cây Văn hóa từ cuốn sách của Zaretta Hammond, *Culturally Responsive Teaching and the Brain: Promoting Authentic Engagement and Rigor Among Culturally and Linguistically Diverse Students*.

Văn hóa bề mặt:

(Các hình mẫu có thể quan sát được – Tác động thấp đến lòng tin)

Nghệ thuật, ngôn ngữ, thức ăn, âm nhạc, phong cách nói chuyện, khiêu vũ, quần áo, bài hát, câu chuyện, trò chơi, kiểu tóc, v.v.

Văn hóa tầng nông:

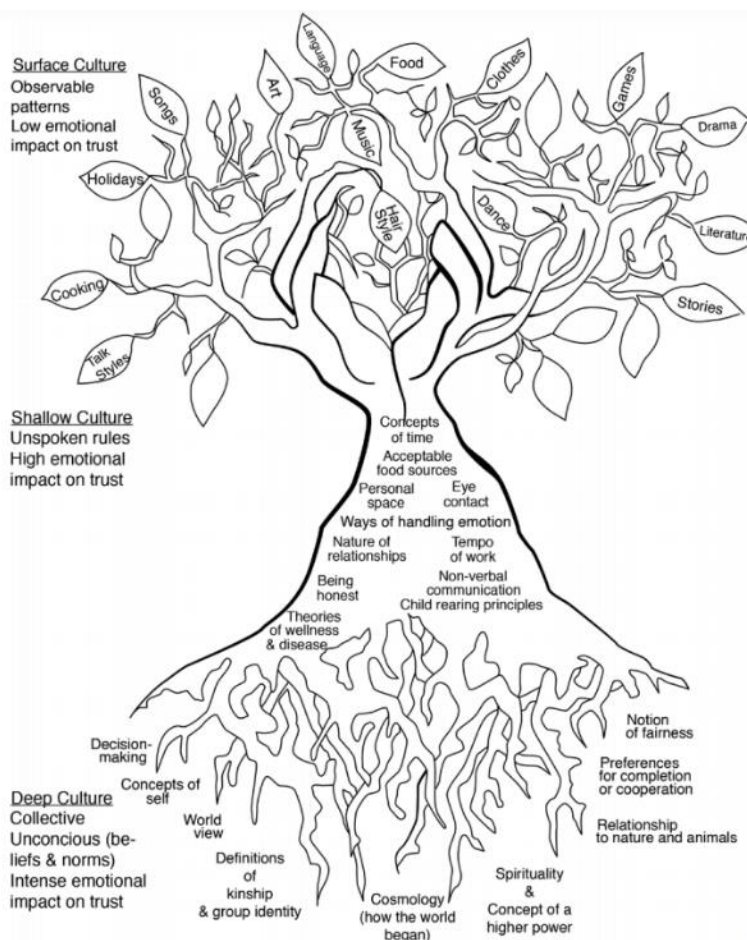
(Các quy tắc không nói ra – Tác động cảm xúc cao đến lòng tin)

Khái niệm về thời gian, giao tiếp bằng mắt, nhịp độ làm việc, sự trung thực, cách xử lý cảm xúc, giao tiếp phi ngôn ngữ, nguyên tắc nuôi dạy con cái, lý thuyết về sức khỏe và bệnh tật.

Văn hóa tầng sâu:

Vô thức tập thể (niềm tin và chuẩn mực) – Tác động cảm xúc mạnh mẽ đến lòng tin

Khái niệm về bản ngã, định nghĩa về huyết thống và bản dạng nhóm, ưu tiên cạnh tranh hay hợp tác, mối quan hệ với thiên nhiên và động vật, quan niệm về công bằng, vũ trụ học (thế giới bắt nguồn từ đâu), tâm linh, thế giới quan, cách ra quyết định.

Tạm dừng & suy ngẫm

Bạn đã học được hoặc hiểu được gì về **giao tiếp bằng mắt, nhịp độ làm việc**, HOẶC **cách xử lý cảm xúc**:

- Tại nhà hay từ gia đình?
- Tại trường?
- Từ cộng đồng?

Bạn có câu chuyện hoặc kỷ niệm nào đã dạy bạn về "**sự công bằng**" khi bạn còn nhỏ? Khái niệm về công bằng đó đã gắn bó với bạn hay thay đổi như thế nào theo thời gian?

2. Làm quen với thanh thiếu niên – Thảo luận nhóm

Hãy suy nghĩ về cách bạn làm quen với trẻ em và thanh thiếu niên trong chương trình của mình và cách bạn hỗ trợ các em để các em hiểu sâu hơn về bản thân và về nhau.

Bạn làm quen với trẻ em, thanh thiếu niên và gia đình trong chương trình của mình như thế nào? Bạn đã hiểu được những khía cạnh nào về văn hóa bề mặt, tầng nông và tầng sâu của các em?

Bạn đã giúp trẻ em và thanh thiếu niên học về bản dạng văn hóa của chính mình và của nhau như thế nào?

Thường thì chúng ta thấy các chương trình thanh thiếu niên hoặc trường học tổ chức hội chợ văn hóa/quốc tế. Mặc dù đây có thể là cách hay để bắt đầu tìm hiểu về bản dạng văn hóa của nhau, nhưng những hoạt động này thường chỉ dừng lại ở mức văn hóa bề mặt. Điều này có thể vô tình củng cố nhận thức rằng một số trẻ em/thanh thiếu niên là “lạ lẫm”, “đặc biệt” hoặc “khác biệt so với chuẩn mực”, hoặc truyền tải thông điệp rằng tìm hiểu văn hóa của người khác chỉ là biết món ăn họ ăn hoặc các khía cạnh bề mặt khác. Chúng tôi gọi những hoạt động kiểu này là **“du lịch văn hóa”**. “Du lịch văn hóa” cho phép chúng ta duy trì một khoảng cách nhất định đối với các nền văn hóa khác biệt với nền văn hóa của chính chúng ta và xét rộng hơn, nó có thể có thể duy trì việc khai thác hoặc chiếm đoạt các yếu tố văn hóa vì lợi ích cá nhân hoặc thương mại. Lưu ý rằng chúng tôi không đề cập đến các hoạt động hoặc sự kiện do các chương trình và tổ chức văn hóa đặc thù tổ chức, vốn có thể chọn chia sẻ nghệ thuật, ẩm thực, âm nhạc hoặc bất kỳ yếu tố văn hóa bề mặt nào như một cách để kết nối cộng đồng và bắt đầu xây dựng mối quan hệ mới. Các chương trình đặc thù về văn hóa có quyền lựa chọn chia sẻ về văn hóa theo bất kỳ cách thức và mức độ chuyên sâu nào mà họ cảm thấy phù hợp.

Du lịch văn hóa là một khái niệm giúp chúng ta tự kiểm tra bản thân và các chương trình phục vụ thanh thiếu niên đa bản dạng, nhằm đảm bảo chúng ta tạo ra cơ hội để trẻ em và thanh thiếu niên trau dồi kiến thức và hiểu biết sâu sắc hơn về các nền văn hóa. Sau cùng, chúng ta biết rằng văn hóa càng nông và càng sâu có tác động mạnh mẽ nhất đến lòng tin cảm xúc của chúng ta. Nếu chúng ta nỗ lực tìm hiểu và học hỏi về văn hóa càng nông và sâu của những người mà chúng ta làm việc cùng, chúng ta sẽ tạo ra được môi trường và trải nghiệm hỗ trợ tốt hơn cho sự an toàn, kết nối và cảm giác thuộc về.

Bạn làm thế nào để đảm bảo trẻ em và thanh thiếu niên vượt qua ranh giới của **"du lịch văn hóa"** để thực sự hiểu nhau ở các tầng văn hóa nông và sâu?

3. Tạo không gian an toàn, hòa nhập và chào đón

Mặc dù chúng ta không thể đảm bảo 100% rằng không gian của chúng ta an toàn cho mọi thanh thiếu niên, có một số chiến lược mà chúng ta có thể sử dụng để tạo ra những không gian *an toàn hơn*, hòa nhập hơn và chào đón hơn. Ngoài ra còn có các chiến lược để xử lý thiên kiến, những hành vi phân biệt đối xử vi mô hoặc các hành vi khác có thể gây tổn thương.

Chiến lược thúc đẩy an toàn, hòa nhập và môi trường chào đón:

1. Bắt đầu từ bản thân
 - Tiếp tục suy ngẫm về các cấp độ văn hóa nông và sâu của bản dạng văn hóa của chính bạn, bao gồm cả việc xác định bản dạng nào đang được hưởng đặc quyền và/hoặc bản dạng nào đang bị gạt ra ngoài lề trong xã hội Hoa Kỳ.
 - Tìm hiểu lịch sử của các bản dạng bị gạt ra ngoài lề trong xã hội Hoa Kỳ.
 - Thực hiện [bài kiểm tra thiên kiến ngầm](#) của đại học Harvard
2. Xem xét không gian và môi trường chương trình.
 - Kiểm tra các tín hiệu hình ảnh và bố cục vật lý của không gian. Nghĩ đến tính tiếp cận đối với thanh thiếu niên và các gia đình có khả năng khác nhau (về thể chất, trí tuệ, xã hội, v.v.).
 - Xem lại tài liệu bao gồm sách, áp phích, dụng cụ, v.v.
 - Xem xét những chuẩn mực, bản dạng và giá trị nào đang được thể hiện (hoặc không được thể hiện) trong không gian của bạn.
3. Thách thức thiên kiến
 - Nhìn thấy, xử lý ngay
 - Đưa ra và nhận phản hồi về thiên kiến rõ ràng và ngầm

Tạm dừng & suy ngẫm:

Nghĩ về cây văn hóa của tổ chức của bạn và xác định các thành tố văn hóa cho từng cấp độ.

Bề mặt – những gì mọi người dễ dàng nhìn thấy? (trang web, không gian vật lý, loại đồ ăn nhẹ, âm nhạc, v.v.)

Tầng nông – những gì một người sẽ học được khi đã tham gia chương trình? (bản chất của mối quan hệ, lịch trình chương trình, thủ tục giấy tờ đăng ký bắt buộc, v.v.)

Tầng sâu – chuẩn mực của tổ chức/chương trình là gì và được tạo ra bởi ai, như thế nào? (cách ra quyết định, mối quan hệ với thiên nhiên và động vật, khái niệm về công bằng, v.v.)

4. Cung cấp nội dung & hoạt động đáp ứng văn hóa

Dưới đây là một khung phân tích bất kỳ hoạt động hoặc nội dung nào, để bạn có thể điều chỉnh sao cho đáp ứng bản dạng và văn hóa của thanh thiếu niên mà bạn làm việc cùng. Có hai hoạt động ví dụ để thực hành áp dụng khung.

Lưu ý quan trọng: Nếu bạn quyết định sử dụng bất kỳ hoạt động này, hãy điều chỉnh để hoạt động đáp ứng và hòa nhập đối với trẻ em và thanh thiếu niên trong chương trình của bạn.

Hướng dẫn:

1. Tự đọc kỹ hoạt động
2. Xem xét và ghi chú suy nghĩ theo các câu hỏi trong “Khung Phân tích Hoạt động” dưới đây.
3. Chuẩn bị thảo luận theo nhóm lớn.

Mục đích hoặc ý định của hoạt động này là gì?	
Những giá trị/chuẩn mực văn hóa nào được phản ánh hoặc củng cố trong hoạt động này?	
Hoạt động này có thể loại trừ theo những cách nào? Hoạt động này củng cố văn hóa hoặc bản sắc chủ đạo như thế nào?	
Làm thế nào để có thể điều chỉnh hoạt động này nhằm đáp ứng nhu cầu văn hóa và bản dạng của thanh thiếu niên mà bạn đang làm việc cùng?	
Bạn có thể điều chỉnh hoạt động này như thế nào để tăng cường học tập, xây dựng mối quan hệ hoặc hiểu biết về khác biệt văn hóa?	
Hoạt động này có thể hỗ trợ phát triển kỹ năng học tập xã hội-cảm xúc (SEL) như thế nào?	
KHÔNG BẮT BUỘC: Bạn sẽ điều chỉnh hoạt động này cho chương trình trực tuyến như thế nào?	

Hoạt động 1 – Chúng ta đến từ đâu

Ghi chú: Hoạt động này chỉ dùng cho mục đích giảng dạy và suy ngẫm, không được SOWA chính thức chứng nhận

Xã hội học

Trẻ em sẽ khám phá di sản gia đình của các em.

Những thứ bạn cần

- Một bản đồ thế giới lớn dán trên bảng tin.
- Nhãn dán nhiều màu, đủ lớn để ghi tên của trẻ và tên quốc gia được chọn.
- Thẻ chỉ mục
- Dây chỉ
- Đinh ghim (không bắt buộc)

Cách thực hiện

- Để chuẩn bị cho hoạt động này, yêu cầu trẻ hỏi bố mẹ và người thân liệt kê quốc gia mà tổ tiên của các em được sinh ra.
- Trong lớp, mỗi em chọn một quốc gia từ danh sách của các em. Viết tên quốc gia lên dòng đầu tiên của một tấm thẻ chỉ mục..
- Cho trẻ tìm hiểu về quốc gia và viết ít nhất năm sự kiện thú vị về quốc gia và/hoặc văn hóa đó lên thẻ.
- Tạo bảng tin có tiêu đề "Chúng ta đến từ đâu". Dán bản đồ thế giới lớn bên dưới tiêu đề, sau đó dán các thẻ chỉ mục xung quanh viền bản đồ.
- Cho trẻ tìm quốc gia của mình trên bản đồ và ghim đinh ghim vào vị trí quốc gia đó. Sau đó, dùng dây chỉ để nối quốc gia của trẻ với thẻ chỉ mục.

Nguồn: <http://www.eduplace.com/activity/wherefrom.html>

Biến thể của chủ đề này:

Trưng bày và chia sẻ. Yêu cầu gia đình mang theo ảnh hồi bé của bố mẹ và trẻ. Tạo một áp phích với những bức ảnh đó và treo trên tường. Bạn cũng có thể điều chỉnh hoạt động này để bao gồm học tập cảm xúc xã hội (ví dụ: *Các em **tự hào** nhất về điều gì trong văn hóa của mình?*). Các em **cảm thấy** thế nào sau khi chia sẻ với cả lớp?

Hoạt động 2 – Giờ hoạt động vòng tròn

Ghi chú: Hoạt động này chỉ dùng cho mục đích giảng dạy và suy ngẫm, không được SOWA chính thức chứng nhận

Mục tiêu: Xây dựng cộng đồng và tạo không gian để trẻ em/thanh thiếu niên và người lớn giao lưu.

Thời gian: 20-30 phút

Vật liệu: Vật dụng truyền tay khi phát biểu

Quy trình

1. Tập hợp tất cả trẻ em/thanh thiếu niên ngồi thành vòng tròn trên sàn.
2. Chia sẻ quy tắc của giờ hoạt động vòng tròn:
 - Chỉ người đang cầm vật dụng truyền tay khi phát biểu mới được chia sẻ
 - Mọi người khác lắng nghe người đang chia sẻ
3. Nếu đây là nhóm mới, mọi người giới thiệu tên của mình.
 - A. *Vòng một: Kiểm tra cảm xúc*
 - Mỗi em chia sẻ cảm xúc của mình và lý do tại sao lại cảm thấy như vậy.
 - Bạn có thể hỏi xem các có điều gì muốn chia sẻ với cả nhóm không.
 - B. *Vòng hai: Câu hỏi thảo luận*

Mục đích của vòng này là giúp trẻ em/thanh thiếu niên làm quen với nhau và chia sẻ cuộc sống của mình.

Một số ý tưởng cho câu hỏi bao gồm:

 - Các em đã làm gì trong kỳ nghỉ gần đây nhất?
 - Các em muốn làm gì khi lớn lên?
 - Điều gì ở trường khiến các em tự hào và muốn chia sẻ với nhóm?
 - Kỳ nghỉ Giáng sinh của các em thế nào?
 - Điều gì đã khiến các em cười trong tuần này?
 - C. *Vòng ba: Kết thúc*

Thêm lời kết ngắn gọn cho phiên hoạt động vòng tròn. Có thể là một lời cổ vũ tập thể, hoặc một nghi thức kết thúc đơn giản như mọi người cùng búng tay hoặc vỗ tay.